

Sūrat Ghāfir *(The Forgiver)*

سورة غافر

Sūrah – 40
No of Ayat – 85

English Translation : *Ali Quli Qara'i*

Urdu Translation : *Allamma Zeeshan Haider Jawadi*

Hindi Translation : *Farrukh Khan & Ahmed*

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.

This is a ‘Meccan’ sūrah.

This surah is also known as Surat al-Mu'minīn (سورة المؤمن) The surah that describes the Divine Being as the one and only God, who is THE FORGIVER of Sin, the Acceptor of Repentance, but also the Severe in Punishment. It takes its name from the phrase “forgiver of sins” (*ghāfir al-dhanb*) which occurs in verse 3. A surah with two recurring themes: disputing God’s truth (verse 4, verse 35 and verse 69) and calling upon Him (verse 14 and verse 49). In the opening verses God is described as the Forgiver, and the Acceptor of repentance, yet severe in punishment, and this dual aspect is exemplified in the surah. The central section of the surah deals with the story of Pharaoh and Moses (verse 23): the destruction of one and victory of the other are stated in verse 45 and verse 51. The Prophet is, in his turn, urged to be steadfast and to ignore the taunts of the disbelievers (verse 55 and verse 77).

When a person recites this surah, the souls of all the Prophet (a.s.), the truthful people and the believers send salutations to him and pray for his forgiveness.

Imam Ja'far as-Sadiq (a.s.) has said that whoever recites this surah once in every three days, his sins will be forgiven and he will become a God-fearing person.

It is narrated from the Holy Prophet (s.a.w.) that if this surah is written and kept in a garden or farm, then the plants or crops will become more fruit bearing and green. If kept in a business premises then business will prosper and more profit will be gained. Keeping this surah as a talisman works as a cure for wounds and scars. This surah is also a remedy for heart problems, dizziness and nausea.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.

اے اللہ! رحمت فرم احمد وآل (ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

allahumma salli `ala muhammadin wa ali muhammadin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In the Name of Allāh,
the All-beneficent, the All-merciful.

عظمیم اور دا تھی رحمتوں والے خدا کے نام سے

अल्लाह के नाम से जो बड़ा कृपालु और अत्यन्त दयावान हैं।

bi-smi llāhi r-raḥmāni r-raḥīmi

حَمْ

Hā, Mīm:

؜

हा۔ मीम।

h-m (hā mīm)

تَنْزِيلُ الْكِتابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾

The [gradual] sending down of the Book is from Allah,
the All-mighty, the All-knowing,

یہ خدا نے عزیزو علیم کی طرف سے نازل کی ہوئی کتاب ہے

इस किताब का अवतरण प्रभुत्वशाली, सर्वज्ञ अल्लाह की ओर से है,

tanzīlu l-kitābi mina llāhi l-‘azīzi l-‘alīmi

غَافِرُ الذَّنْبِ وَقَابِلُ التَّوْبَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ذِي
 الطُّولِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلِيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾

forgiver of sins and acceptor of repentance, severe in retribution, [yet] all-bountiful, there is no god except Him, [and] toward Him is the destination.

وہ گناہوں کا بخششے والا، توبہ کا قبول کرنے والا، شدید عذاب کرنے والا اور صاحب ہفظ و کرم ہے۔
 اس کے علاوہ دوسرا خدا نہیں ہے اور سب کی بازگشت اسی کی طرف ہے

जो गुनाह क्षमा करनेवाला, तौबा क़बूल करनेवाला, कठोर दंड देनेवाला, शक्तिमान है। उसके अतिरिक्त कोई पूज्य-प्रभु नहीं। अन्ततः उसी की ओर जाना है

ghāfiri dh-dhanbi wa-qābili t-tawbi shadīdi l-‘iqābi dhī ṭ-ṭawli lā ’ilāha ’illā huwa ’ilayhi l-maṣīru

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرِبُكَ
 تَقْلِبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿٤﴾

No one disputes the signs of Allah except the
faithless. So do not be misled by their bustle in the
towns.

الله کی نشانیوں میں صرف وہ جھگڑا کرتے ہیں جو کافر ہو گئے ہیں لہذا ان کا مختلف شہروں میں چکر
لگانا تمہیں دھوکہ میں نہ ڈال دے

अल्लाह की आयतों के बारे में बस वही लोग झगड़ते हैं जिन्होंने इनकार किया, तो नगरों में
उसकी चलत-फिरत तुम्हें धोखे में न डाले

mā yujādilu fī 'āyāti llāhi 'illā lladhīna kafarū fa-lā yaghrurka taqallubuhum fī l-bilādi

كَذَّبُتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَالْأَخْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ
 وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَاخْذُوهُ

The people of Noah denied before them and the [heathen] factions [who came] after them. Every nation attempted to lay hands on their apostle,

ان سے پہلے بھی نوح علیہ السلام کی قوم اور اس کے بعد والے گروہوں نے رسولوں کی تکذیب کی ہے اور ہر امت نے اپنے رسول کے بارے میں یہ ارادہ کیا ہے کہ اسے گرفتار کر لیں

उनसे पहले नूह की क़ौम ने और उनके पश्चात् दूसरों गिरोहों ने भी झूठलाया और हर समुदाय के लोगों ने अपने रसूलों के बारे में इरादा किया कि उन्हें पकड़ लें

kadhhabat qablahum qawmu nūhīn wa-l-'aḥzābu min ba'dihim wa-hammat kullu 'ummatin bi-rasūlihim li-ya'khudhūhu

وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ^{صَلَّى}
 فَكَيْفَ كَانَ عِقَابٌ ﴿٥﴾

and disputed erroneously to refute the truth. Then I seized them; so how was My retribution?!

اور باطل کا سہارا لے کر جھگڑا کیا ہے کہ حق کو اکھاڑ کر پھینک دیں تو ہم نے بھی انہیں اپنی گرفت میں لے لیا تو ہم نے دیکھا کہ ہمارا عذاب کیسا تھا

और وہ سत्य कا سہارا لے کر جنگडے، تاکہیں اسکے دوارا سत्य کو ٹھاڈ़ دें। اُن्ततः مैं نے ٹਨ्हے پکड़ لی�ا। تو کہسی رہی میری سज़ा!

*wa-jādalū bi-l-bātili li-yudħiqdū bihi l-ħaqqa fa-'akhadhtuhum fa-kayfa kāna
 'iqābi*

وَكَذِلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
 أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾

That is how the word of your Lord became due concerning the faithless, that they shall be inmates of the Fire.

اور اسی طرح تمہارے پروردگار کا عذاب کافروں پر ثابت ہو چکا ہے کہ وہ جہنم میں جانے والے ہیں

और (जैसे دुनिया में सज़ा मिली) उसी प्रकार तेरे रब की यह बात भी उन लोगों पर सत्यापित हो गई है, जिन्होंने इनकार किया कि वे आग में पड़नेवाले हैं;

wa-ka-dhālika ḥaqqat kalimatu rabbika 'alā lladhīna kafarū 'annahum 'aṣḥābu n-nāri

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا

Those who bear the Throne, and those around it,
celebrate the praise of their Lord and have faith in
Him, and they plead for forgiveness for the faithful:

جو فرشتے عرش الٰہی کو اٹھائے ہوئے ہیں اور جو اس کے گرد متعین ہیں سب مدد خدا کی تسبیح کر رہے ہیں اور اسی پر ایمان رکھتے ہیں اور صاحبان ایمان کے لئے استغفار کر رہے ہیں کہ

जो सिंहासन को उठाए हैं और जो उसके चतुर्दिक हैं, अपने रब का गुणगान करते हैं और उस पर ईमान रखते हैं और उन लोगों के लिए क्षमा की प्रार्थना करते हैं जो ईमान लाए

*alladhīna yaḥmilūna l-`arsha wa-man ḥawlahū yusabbiḥūna bi-ḥamdi rabbihim
wa-yu'minūna bihī wa-yastaghfirūna li-ladhīna `āmanū*

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلّذِينَ
تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِيمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

'Our Lord! You comprehend all things in mercy and knowledge. So forgive those who repent and follow Your way and save them from the punishment of hell.

خدا یا تیری رحمت اور تیرا علم ہر شے پر محيط ہے الہذا ان لوگوں کو بخش دے جنہوں نے توبہ کی ہے اور تیرے راستہ کا اتباع کیا ہے اور انہیں جہنم کے عذاب سے بچالے

کی "ऐ हमारे रब! तू हर चीज़ को व्याप्त है। अतः जिन लोगों ने तौबा की और तेरे मार्ग का अनुसरण किया, उन्हें क्षमा कर दे और भड़कती हुई आग की यातना से बचा लें

rabbanā wasi'ta kulla shay'in rahmatan wa-'ilman fa-ghfir li-ladhīna tābū wa-ttaba'ū sabīlaka wa-qihim 'adhāba l-jahīmi

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنَ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ

Our Lord! Admit them into the Gardens of Eden, which You have promised them, along with whoever is righteous among their forebears, their spouses and their descendants.

پروردگار انہیں اور ان کے باپ داداً ازدواج اور اولاد میں سے جو نیک اور صالح افراد ہیں ان کو ہمیشہ رہنے والے باغات میں داخل فرماجن کا تو نے ان سے وعدہ کیا ہے

ऐ हमारे रब! और उन्हें सदैव रहने के बागों में दाखिल कर जिनका तूने उनसे वादा किया है और उनके बाप-दादा और उनकी पत्नि यों और उनकी सन्ततियों में से जो योग्य हुए उन्हें भी।

*rabbanā wa-'adkhilhum jannāti 'adnin-i llatī wa'adtahum wa-man ṣalaḥa min
'ābā'ihim wa-'azwājihim wa-dhurriyyātihim*

إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {٨}

Indeed You are the Allmighty, the All-wise.

کہ بیشک تو سب پر غالب اور صاحب حکمت ہے

निस्संदेह तू प्रभुत्वशाली, अत्यन्त तत्वदर्शी है

'innaka 'anta I-'azīzu I-ḥakīmu

وَقِيمُ السَّيِّئَاتِ جَوَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ
رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

Save them from the ills; and whomever You save from the ills that day, You will have had mercy upon him, and that is the great success.'

اور انہیں برائیوں سے محفوظ فرمائے آج جن لوگوں کو تو نے برائیوں سے بچالیا گویا انہی پر رحم کیا ہے اور یہ بہت بڑی کامیابی ہے

और उनھें اننیष्टों سے بचा। جिसे उस दिन तूने अनिष्टों से बचा लिया, तो निश्चय ही उसपर तूने दया की। और वही बड़ी सफलता है।"

*wa-qihimu s-sayyi'āti wa-man taqi s-sayyi'āti yawma'idhin fa-qad rāhimtahū
wa-dhālika huwa l-fawzu l-'azīmu*

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادِونَ لَمْ قُتُّ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ
مَقْتِكُمْ أَنفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكُفُّرُونَ

﴿١٠﴾

Indeed it will be proclaimed to the faithless: 'Surely Allah's outrage [towards you] is greater than your outrage towards yourselves, as you were invited to faith, but you disbelieved.'

بیشک جن لوگوں نے کفر اختیار کیا ان سے روز قیامت پکار کر کیا جائے گا کہ تم خود جس قدر اپنی جان سے بیزار ہو خدا کی نارا صکی آس سے ہیں زیادہ بڑی ہے کہ تم خواہ ایمان کی طرف دعوت دی جاتی ہی اور تم کفر اختیار کر لیتے ہے

निश्चय ही जिन लोगों ने इनकार किया उन्हें पुकारकर कहा जाएगा कि "अपने आपसे जो तुम्हें विद्वेष एवं क्रोध है, तुम्हारे प्रति अल्लाह का क्रोध एवं द्वेष उससे कहीं बढ़कर है कि जब तुम्हें ईमान की ओर बुलाया जाता था तो तुम इनकार करते थे।"

*'inna lladhīna kafarū yunādawna la-maqtu llāhi 'akbaru min maqtikum
'anfusakum 'idh tud'awna 'ilā I-'imāni fa-takfurūna*

قَالُوا رَبَّنَا أَمْتَنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاغْتَرَفْنَا
 بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُروجٍ مِّن سَبِيلٍ ﴿١١﴾

They will say, 'Our Lord! Twice did You make us die, and twice did You give us life. We admit our sins. Is there any way out [from this plight]?'

وہ لوگ کہیں گے پروردگار تو نے ہمیں دو مرتبہ موت دی اور دو مرتبہ زندگی عطا کی تو اب ہم نے اپنے گناہوں کا اقرار کر لیا ہے تو کیا اس سے نجات کی کوئی سبیل ہے

वे कहेंगे, "ऐ हमारे रब! तूने हमें दो बार मृत रखा और दो बार जीवन प्रदान किया। अब हमने अपने गुनाहों को स्वीकार किया, तो क्या अब (यहाँ से) निकलने का भी कोई मार्ग है?"

qālū rabbanā 'amattanā thnatayni wa- 'ahyaytanā thnatayni fa- 'tarafnā bi-dhunūbinā fa-hal 'ilā khurūjin min sabīlin

ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ صَلَّى
بِهِ تُؤْمِنُوا حِجَّةٌ

This [plight of yours] is because, when Allah was invoked alone, you would disbelieve, but if partners were ascribed to Him you would believe.

یہ سب اس لئے ہے کہ جب خدا نے واحد کا نام لیا گیا تو تم لوگوں نے کفر اختیار کیا اور جب شرک کی بات کی تھی تو تم نے فوراً مان لیا

वह (बुरा परिणाम) तो इसलिए सामने आएगा कि जब अकेला अल्लाह को पुकारा जाता है तो तुम इनकार करते हो। किन्तु यदि उसके साथ साझी ठहराया जाए तो तुम मान लेते हो।

dhālikum bi-'annahū 'idhā du'iya llāhu waḥdahū kafartum wa-'in yushrak bihī tu'minū

فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

So the judgment belongs to Allah, the All-exalted, the All-great.'

توب فیصلہ صرف خدائے بلند بزرگ کے ہاتھ میں ہے

तो अब फ़ैसला तो अल्लाह ही के हाथ में है, जो सर्वोच्च बड़ा महान है। -

fa-l-hukmu li-llāhi l-'aliyyi l-kabīri

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُم مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا ج
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾

It is He who shows you His signs and sends down for you provision from the sky. Yet no one takes admonition except him who returns penitently [to Allah].

وہی وہ ہے جو تمہیں اپنی نشانیاں دکھلاتا ہے اور تمہارے لئے آسمان سے رزق نازل کرتا ہے اور اس سے وہی تیحیت حاصل کرتا ہے جو اس کی طرف رجوع کرتا ہے

वही है जो तुम्हें अपनी निशानियाँ दिखाता है और तुम्हारे लिए आकाश से रोज़ी उतारता है, किन्तु याददिहानी तो बस वही हासिल करता है जो (उसकी ओर) रुजू करे

huwa lladhi yurikum 'ayatihi wa-yunazzilu lakum mina s-samā'i rizqan wa-mā yatadhakkaru 'illā man yunību

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

{ ١٤ }

**So supplicate Allah, putting exclusive faith in Him,
though the faithless should be averse.**

لما زاتم خالص عبادات کے ساتھ خدا کو پکارو چاہے کافرین کو یہ کتنا ہی ناگوار کیوں نہ ہو

अतः तुम अल्लाह ही को, धर्म को उसी के लिए विशुद्ध करते हुए, पुकारो, यद्यपि इनकार करनेवालों को अप्रिय ही लगे। -

fa-d'ū llāha mukhlisīna lahu d-dīna wa-law kariha I-kāfirūna

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ
 عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾

Raiser of ranks, Lord of the Throne, He casts the Spirit
 of His command upon whomever of His servants
 that He wishes, that he may warn [people] of the Day
 of Encounter.

وہ خدا بلند درجات کا مالک اور صاحب عرش ہے وہ اپنے بندوں میں سے جس پر چاہتا ہے اپنے حکم
 سے وحی کو نازل کرتا ہے تاکہ ملاقات کے دن سے لوگوں کو ڈرائی

वह ऊँचे दर्जावाला, सिंहासनवाला है, अपने बन्दों में से जिसपर चाहता है, अपने हुक्म में से
 जिसपर चाहता है, अपने हुक्म से रुह उतारता है, ताकि वह मुलाक़ात के दिन से सावधान कर
 दे

*rafi‘u d-darajāti dhū l-‘arshi yulqī r-rūḥa min ‘amrihī ‘alā man yashā’u min
 ‘ibādihī li-yundhira yawma t-talāqi*

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ
 لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ كُلِّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

The day when they will emerge [from their graves],
 nothing about them will be hidden from Allah. ‘To
 whom does the sovereignty belong today?’ ‘To
 Allah, the One, the All-paramount!’

جس دن سب نکل کر سامنے آ جائیں گے اور خدا پر کوئی بات مخفی نہیں رہ جائے گی۔ آج کس کا
 ملک ہے بس خدائے واحد و قہار کا ملک ہے

जिस दिन वे खुले रूप में सामने उपस्थित होंगे, उनकी कोई चीज़ अल्लाह से छिपी न रहेगी,
 "आज किसकी बादशाही है?" "अल्लाह की, जो अकेला सबपर क़ाबू रखनेवाला है।"

yawma hum bārizūna lā yakhfā 'alā llāhi minhum shay'un li-mani l-mulku l-yawma li-llāhi l-wāḥidi l-qahhāri

الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ حَلَا ظُلْمَ الْيَوْمَ جَاءَ
 اللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

'Today every soul shall be requited for what it has earned. There will be no injustice today. Indeed Allah is swift at reckoning.'

آج ہر نفس کو اس کے کئے کا بدلہ دیا جائے گا اور آج کسی طرح کا ظلم نہ ہو سکے گا پیشک اللہ بہت جلد حساب کرنے والا ہے

आज प्रत्येक व्यक्ति को उसकी कर्माई का बदला दिया जाएगा। आज कोई ज़ुल्म न होगा।
 निश्चय ही अल्लाह हिसाब लेने में बहुत तेज है

al-yawma tujzā kulla nafsin bi-mā kasabat lā ẓulma I-yawma 'inna Ilāha sarī'u I-hisābi

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ
 كَاظِمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٌ يُطَاعٌ

﴿١٨﴾

**Warn them of the Imminent Day when the hearts will
 be at the throats, choking with suppressed agony,
 [and] the wrongdoers will have no sympathizer, nor
 any intercessor who might be heard.**

اور پیغمبر انہیں آنے والے دن کے عذاب سے ڈرائیئے جب دم گھٹ گھٹ کر دل منہ کے قریب
 آجائیں گے اور ظالمین کے لئے نہ کوئی دوست ہو گا اور نہ سفارش کرنے والا جس کی بات سن لیں
 جائے

(उन्हें اللہ کی اور بुलاؤ) اور ان्हें نیکट آ جانے والے (کیامت کے) دن سے ساવधان
 کر دو، جبکہ उर (हृदय) کंठ کो آ لगे होंगे اور वे दबा रहे होंगे। ج़ालिमों का न कोई
 घनिष्ठ मित्र होगा और न ऐسا सफारिशी जिसकी बात मानी जाए

*wa-'andhirhum yawma l-'azifati 'idhi l-qulubu ladā l-hanājiri kāzimīna mā li-z-
 zālimīna min ḥamīmin wa-lā shafī'in yuṭā'u*

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ {١٩}

He knows the treachery of the eyes, and what the breasts hide.

وہ خدا نگاہوں کی خیانت کو بھی جانتا ہے اور دلوں کے ٹھپے ہوئے بھیروں سے بھی باخبر ہے

वह निगाहों की चोरी तक को जानता है और उसे भी जो सीने छिपा रहे होते हैं

ya 'lamu khā'inata I-'a 'yuni wa-mā tukhfī š-ṣudūru

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

A decorative floral ornament consisting of a central eight-pointed star surrounded by stylized petals or leaves.

Allah judges with justice, while those whom they invoke besides Him do not judge by anything. Indeed it is Allah who is the All-hearing, the All-seeing.

وہ حق کے ساتھ فیصلہ کرتا ہے اور اس کو چھوڑ کر یہ جن کی عبادت کرتے ہیں وہ تو کوئی فیصلہ بھی نہیں کر سکتے ہیں پیشک اللہ سب کی شتنے والا اور سب کچھ دیکھنے والا ہے

अल्लाह ठीक-ठीक फ़ैसला कर देगा। रहे वे लोग जिन्हें वे अल्लाह को छोड़कर पुकारते हैं, वे किसी चीज़ का भी फ़ैसला करनेवाले नहीं। निस्संदेह अल्लाह ही है जो सुनता, देखता है

*wa-llāhu yaqdī bi-l-haqqi wa-lladhīna yad‘ūna min dūnihī lā yaqdūna bi-shay’īn
‘inna llāha huwa s-samī‘u l-basīru*

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ج

Have they not traveled over the land so that they may observe how was the fate of those who were before them?

کیا ان لوگوں نے زمین میں سیر نہیں کی کہ دیکھتے کہ ان سے پہلے والوں کا انجام کیا ہوا ہے

ک्या वे धरती में चले-फिरे नहीं कि देखते कि उन लोगों का कैसा परिणाम हुआ, जो उनसे पहले गुज़र चुके हैं?

'a-wa-lam yasīrū fī l-'arḍi fa-yanzurū kayfa kāna 'āqibatu lladhīna kānū min qablihim

كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخْذَهُمْ
اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ
وَاقِٰ ۝ ۲۱ ۝

They were greater than them in might and with respect
to the effects [they left] in the land. But then Allah
seized them for their sins, and they had no defender
against Allah[’s punishment].

جو ان سے زیادہ زبردست قوت رکھنے والے تھے اور زمین میں آثار کے مالک تھے پھر خدا نے انہیں
ان کے گناہوں کی گرفت میں لے لیا اور اللہ کے مقابلہ میں ان کا کوئی بچانے والا نہیں تھا

वे शक्ति और धरती में अपने चिन्हों की दृष्टि से उनसे कहीं बढ़-चढ़कर थे, फिर उनके
गुनाहों के कारण अल्लाह ने उन्हें पकड़ लिया। और अल्लाह से उन्हें बचानेवाला कोई न हुआ

*kānū hum 'ashadda minhum quwwatan wa-'āthāran fī l-'arḍi fa-'akhadhabahumu
llāhu bi-dhunūbihim wa-mā kāna lahum mina llāhi min wāqin*

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ حِلْمٌ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾

That was because their apostles used to bring them manifest proofs, but they defied [them]. So Allah seized them. Indeed He is all-strong, severe in retribution.

یہ سب اس لئے ہوا کہ ان کے پاس رسولِ ھلی ہوئی نشانیاں لے کر آتے تھے تو انہوں نے انکار کر دیا تو پھر خدا نے بھی انہیں اپنی گرفت میں لے لیا کہ وہ بہت قوت والا اور سخت عذاب کرنے والا ہے

वह (बुरा परिणाम) तो इसलिए सामने आया कि उनके पास उनके रसूल स्पष्ट प्रमाण लेकर आते रहे, किन्तु उन्होंने इनकार किया। अन्ततः अल्लाह ने उन्हें पकड़ लिया। निश्चय ही वह बड़ी शक्तिवाला, सज़ा देने में अत्याधिक कठोर है

dhālika bi-'annahum kānat ta'tīhim rusuluhum bi-l-bayyināti fa-kafarū fa-akhadhahumu llāhu 'innahū qawiyyun shadīdu l-'iqābi

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾

Certainly We sent Moses with Our signs and a manifest authority

اور ہم نے موسیٰ علیہ السلام کو اپنی نشانیوں اور روشن دلیل کے ساتھ بھیجا ہے

और ہم نے موسا کو بھی اپنی نیشانیوں اور س्पष्ट پ्रमाण کے ساتھ

wa-la-qad 'arsalnā mūsā bi-'āyātinā wa-sultānin mubīnin

إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَابٌ

{ ۲۴ }

to Pharaoh, Hāmān and Korah, but they said, 'A magician, a mendacious liar.'

فرعون، هامان اور قارون کی طرف تو ان سب نے کہہ دیا کہ یہ جادوگر اور جھوٹے ہیں

फिर औन और हामान और क़ारुन की ओर भेजा था, किन्तु उन्होंने कहा, "यह तो जादूगर है,
बड़ा झूठा!"

'ilā fir 'awna wa-hāmāna wa-qārūna fa-qālū sāḥirun kadhdhābun

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ
 الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
 الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

So when he brought them the truth from Us, they said,
 'Kill the sons of the faithful who are with him, and
 spare their women.' But the stratagems of the
 faithless only go awry.

تو پھر ایں کے بعد جب وہ ہماری طرف سے حق لے کر آئے تو ان لوگوں نے کہہ دیا کہ جوان پر ایمان
 لے آئیں ان کے لذکوں کو مل کر دو اور لڑکیوں کو زندہ رکھو اور کافروں کا مگر بہر حال بھٹک جانے
 والا ہوتا ہے

فیر جب وہ ٹنکے سامنے ہمarae پاس سے سत्य lेकر آya تو ٹnhoں ne kaha, "jo log īmān
 lēkar ٹsکے sāth hै, ٹnکے bētōn ko mār ڈalō ॲr ٹnकी s̄triyōn ko jīvit छoड़ dō।" kintu
 iñkār karnewālōn ki chāl tō bhṭkne hī के lिए hōती hै

*fa-lammā jā'ahum bi-l-ḥaqqa min 'indinā qālū qtulū 'abnā'a lladhīna 'āmanū
 ma'ahū wa-staḥyū nisā'ahum wa-mā kaydu l-kāfirīna 'illā fī ḥalālin*

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرْوْنِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلَيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ
الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

And Pharaoh said, 'Let me slay Moses, and let him invoke his Lord. Indeed I fear that he will change your religion, or bring forth corruption in the land.'

اور فرعون نے کہا کہ ذرا مجھے چھوڑ دو میں موسیٰ علیہ السلام کا خاتمہ کر دوں اور یہ اپنے رب کو پکاریں۔ مجھے خوف ہے کہ کہیں یہ تمہارے دین کو بدل نہ دیں اور زمین میں کوئی فساد نہ برپا کر دیں

फिर औन ने कहा, "मुझे छोड़ो, मैं मूसा को मार डालूँ और उसे चाहिए कि वह अपने रब को (अपनी सहायता के लिए) पुकारे। मुझे डर है कि ऐसा न हो कि वह तुम्हारे धर्म को बदल डाले या यह कि वह देश में बिगड़ पैदा करे।"

wa-qāla fir‘awnu dharūnī ‘aqtbl mūsā wa-l-yad‘u rabbahū ‘innī ‘akhāfu ‘an yubaddila dīnakum ‘aw ‘an yuzhira fī l-‘arḍi l-fasāda

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
 لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

Moses said, 'Indeed I seek the protection of my Lord and your Lord from every arrogant one who does not believe in the Day of Reckoning.'

اور موسیٰ علیہ السلام نے کہا کہ میں اپنے اور تمہارے پروردگار کی پناہ حاصل کر رہا ہوں ہر اس متکبر کے مقابلہ میں جس کارروز حساب پر ایمان نہیں ہے

مूसा ने कहा, "मैंने हर अहंकारी के मुक़ाबले में, जो हिसाब के दिन पर ईमान नहीं रखता, अपने रब और तुम्हारे रब की शरण ले ली है।"

*wa-qāla mūsā 'innī 'udhtu bi-rabbī wa-rabbikum min kulli mutakabbirin lā
 yu'minu bi-yawmi l-hisābi*

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ صَلَّى

Said a man of faith from Pharaoh's clan, who concealed his faith, 'Will you kill a man for saying, "My Lord is Allah," while he has already brought you manifest proofs from your Lord?

اور فرعون والبوں میں سے ایک مرد پیغمبر مسیح نے جو اپنے ایمان کو خھایے ہوئے تھا یہ کہا کہ کیا تم لوگ کسی شخص کو صرف اس بات پر قتل کر سکتے ہو تو کہ وہ کہتا ہے کہ میرا پروردگار اللہ ہے اور وہ تمہارے رب کی طرف سے ٹھی ہوئی دلیلیں بھی لے کر آیا ہے

फिर औन के लोगों में से एक ईमानवाले व्यक्ति ने, जो अपने ईमान को छिपा रहा था, कहा, "क्या तुम एक ऐसे व्यक्ति को इसलिए मार डालोगे कि वह कहता है कि मेरा रब अल्लाह है

और वह तुम्हारे पास तुम्हारे रब की ओर से खुले प्रमाण भी लेकर आया है?

wa-qāla rajulun mu'minun min 'āli fir'awna yaktumu 'imānahū 'a-taqtulūna rajulan 'an yaqūla rabbiya llāhu wa-qad jā'akum bi-l-bayyināti min rabbikum

وَإِن يَكُونَ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذَبٌ هُوَ وَإِن يَكُونَ صَادِقًا يُصْبِكُمْ
 بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ

Should he be lying, his falsehood will be to his own detriment; but if he is truthful, there shall visit you some of what he promises you

اور اگر جھوٹا ہے تو اس کے جھوٹ کا عذاب اسی کے سر ہو گا اور اگر سچا نکل آیا تو جن باتوں سے ڈر ا رہا ہے وہ مصیبتیں تم پر نازل بھی ہو سکتی ہیں

यदि वह झूठा है तो उसके झूठ का बबाल उसी पर पड़ेगा। किन्तु यदि वह सच्चा है तो जिस चीज़ की वह तुम्हें धमकी दे रहा है, उसमें से कुछ न कुछ तो तुमपर पड़कर रहेगा।

*wa-'in yaku kādhīban fa-'alayhi kadhibuhū wa-'in yaku šādiqan yuṣibkum
 ba 'du lladhi ya'idukum*

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَابٌ ﴿٢٨﴾

Indeed Allah does not guide someone who is a profligate, a liar.

بیشک اللہ کسی زیادتی کرنے والے اور جھوٹے کی رہنمائی نہیں کرتا ہے

निश्चय ही अल्लाह उसको मार्ग नहीं दिखाता जो मर्यादाहीन, बड़ा झूठा हो

'inna llāha lā yahdī man huwa musrifun kadhdhābun

يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا حِجَاجٌ

O my people! Today sovereignty belongs to you, and you are dominant in the land. But who will save us from Allah's punishment should it overtake us?

میری قوم والو بیشک آج تمہارے پاس حکومت ہے اور زمین پر تمہارا غلبہ ہے لیکن اگر عذاب خدا آگیا تو ہمیں اس سے کون بچائے گا

ऐ मेरी क़ौम के लोगो! आज तुम्हारी बादशाही है। धरती में प्रभावी हो। किन्तु अल्लाह की यातना के मुक़ाबले में कौन हमारी सहायता करेगा, यदि वह हम पर आ जाए?"

yā-qawmi lakumu l-mulku l-yawma zāhirīna fī l-'arḍi fa-man yanṣurunā min ba'si llāhi 'in jā'anā

قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾

Pharaoh said, 'I just point out to you what I see [to be advisable for you], and I guide you only to the way of rectitude.'

فرعون نے کہا کہ میں تمہیں وہی باتیں بتل رہا ہوں جو میں خود سمجھ رہا ہوں اور میں تمہیں عکفمندی کے راستے کے علاوہ اور کسی راہ کی ہدایت نہیں کر رہا ہوں

فِيرَاؤن نے کہا, "مैं तो तुम्हें बस वही दिखा रहा हूँ जो मैं स्वयं देख रहा हूँ और मैं तुम्हें बस ठीक रास्ता दिखा रहा हूँ, जो बुद्धिसंगत भी है।"

qāla fir‘awnu mā ‘urīkum ’illā mā ’arā wa-mā ’ahdīkum ’illā sabīla r-rashādi

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُم مِّثْلَ يَوْمِ
الْأَحْزَابِ ﴿٣٠﴾

And he who had faith said, 'O my people! Indeed I fear
for you [a day] like the day of the [heathen] factions;

اور ایمان لانے والے شخص نے کہا کہ اے قوم میں تمہارے بارے میں اس دن جیسے عذاب کا خطرہ
محسوس کر رہا ہوں جو دوسری قوموں کے عذاب کا دن تھا

उस व्यक्ति ने, जो ईमान ला चुका था, कहा, "ऐ मेरी क़ौम के लोगो! मुझे भय है कि तुमपर
(विनाश का) ऐसा दिन न आ पड़े, जैसा दूसरे विगत समुदायों पर आ पड़ा था।

wa-qāla lladhī 'āmana yā-qawmi 'innī 'akhāfu 'alaykum mithla yawmi l-'ahzābi

مِثْلَ دَأْبِ قَوْمٍ نُوحٍ وَعَادَ وَثَمُودَ وَالذِّينَ مِنْ
بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣١﴾

like the case of the people of Noah, of 'Ād and Thamūd, and those who were after them, and Allah does not desire any wrong for [His] servants.

قوم نوح، قوم عاد، قوم ثمود اور ان کے بعد والوں جیسا حال اور اللہ یقیناً اپنے بندوں پر ظلم کرنا نہیں چاہتا ہے

जैसे नूह की क्रांति और आद और समूद और उनके पश्चात्वर्ती लोगों का हाल हुआ। अल्लाह तो ऐसा नहीं कि बन्दों पर कोई ج़ुल्म करना चाहे

mithla da'bi qawmi nūḥin wa-'ādin wa-thamūda wa-lladhīna min ba'dihim wa-mā llāhu yurīdu ẓulman li-l-'ibādi

وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٢﴾

O my people! Indeed I fear for you a day of mutual distress calls,

اور اے قوم میں تمہارے بارے میں باہمی فریاد کے دن سے ڈر رہا ہوں

और اے میری کँؤم کے لोگو! مुझے تुम्हारे بارے مें चीख-पुकार के दिन का भय है,

wa-yā-qawmi 'innī 'akhāfu 'alaykum yawma t-tanādi

يَوْمَ تُولُونَ مُذْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ
وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

a day when you will turn back [to flee], not having anyone to protect you from Allah, and whomever Allah leads astray has no guide.

جس دن تم سب پیشہ پھیر کر بھاگو گے اور اللہ کے مقابلہ میں کوئی تمہارا بچانے والا نہ ہو گا اور جس کو خدا گمراہی میں چھوڑ دے اس کا کوئی ہدایت کرنے والا نہیں ہے

जिस दिन तुम पीठ फेरकर भागोगे, तुम्हें अल्लाह से बचानेवाला कोई न होगा - और जिसे अल्लाह ही भटका दे उसे मार्ग दिखानेवाला कोई नहीं। -

*yawma tuwallūna mudbirīna mā lakum mina llāhi min 'āshimin wa-man yuḍlili
llāhu fa-mā lahū min hādin*

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلٍ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي
 شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ صَلَةٌ

Certainly Joseph brought you manifest proofs earlier,
 but you continued to remain in doubt concerning
 what he had brought you.

اور اس سے پہلے یوسف علیہ السلام بھی تمہارے پاس آئے تھے تو بھی تم ان کے پیغام کے بارے
 میں شک ہی میں بتلارہے

ہم نے پہلے بھی تुम्हारे پاس یوسف خुलے پ्रमाण لے کر آ چुکے ہیں، کिन्तु جو کوچھ وے لے کر
 تुम्हारے پاس آ��ے، उس کے بارے مें تुम برابर سन्देह में पड़े رहے،

*wa-la-qad jā'akum yūsufu min qablu bi-l-bayyināti fa-mā ziltum fī shakkin
 mimmā jā'akum bihī*

حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ
رَسُولًا لَّا يَعْلَمُكُمْ بِإِلَّا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُّرْتَابٌ

{ ٣٤ }

When he died, you said, "Allah will never send any apostle after him." That is how Allah leads astray those who are profligate, skeptical.

نیہاں تک کہ جب وہ دنیا سے چلے گئے تو تم نے یہ کہنا شروع کر دیا کہ خدا اس کے بعد کوئی رسول نہیں بھیجے گا۔ اسی طرح خدا زیادتی کرنے والے اور شکی مزاج انسانوں کو ان کی گمراہی میں چھوڑ دیتا ہے

�हाँ تک کि جब उनकी मृत्यु हो गई तो तुम कहने लगे, "अल्लाह उनके पश्चात् कदापि कोई रसूल न भेजेगा।" इसी प्रकार अल्लाह उसे गुमराही में डाल देता है जो मर्यादाहीन, सन्देहों में पड़नेवाला हो। -

*hattā 'idhā halaka qultum lan yab'atha llāhu min ba'dihī rasūlan ka-dhālika
yuḍillu llāhu man huwa musrifun murtābun-i*

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ صَلَةً

Those who dispute the signs of Allah without any authority that may have come to them

جو لوگ کہ آیاتِ الٰہی میں بحث کرتے ہیں بغیر اس کے کہ ان کے پاس خدا کی طرف سے کوئی دلیل آئے

ऐसے لوگوں کو (گومراہی مें डालता है) जो अल्लाह की आयतों में झगड़ते हैं, बिना इसके कि उनके पास कोई प्रमाण आया हो,

alladhīna yujādilūna fī 'āyāti llāhi bi-ghayri sultānin 'atāhum

كَبُّرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا حَذَلَكَ يَطْبَعُ
 اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ جَبَارٍ ﴿٣٥﴾

[that is] greatly outrageous to Allah and to those who have faith. That is how Allah seals the heart of every arrogant tyrant.'

وہ اللہ اور صاحبان ہایمان کے نزدیک سخت نفرت کے حقدار ہیں اور اللہ اسی طرح ہر مغرور اور سرکش انسان کے دل پر لسر لگادیتا ہے

اللہ کی دعائیں) میں اور ان لوگوں کی دعائیں میں جو ایمان لاءے یہ (بات) اتنی نظر اپنی ہے۔ اسی طرح ایمان کی دل پر لسر لگادیتا ہے۔

*kabura maqtan 'inda llāhi wa- 'inda lladhīna 'āmanū ka-dhālika yaṭba 'u llāhu
 'alā kulli qalbi mutakabbirin jabbārin*

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لَيْ صَرْحًا لَّعَلِي أَبْلُغُ
الْأَسْبَابَ ﴿٣٦﴾

And Pharaoh said, 'O Hāmān! Build me a tower so that I may reach the routes

اور فرعون نے کہا کہ ہامان میرے لئے ایک قلعہ تیار کر کہ میں اس کے اسپاب تک پہنچ جاؤں

फिर औन ने कहा, "ऐ हामान! मेरे एक उच्च भवन बना, ताकि मैं साधनों तक पहुँच सकूँ,

wa-qāla fir‘awnu yā-hāmānu bni lī ḥarḥan la‘allī ’ablughu l-’asbāba

أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطْلَعَ إِلَيْهِ مُوسَى وَإِنِّي
لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا

—the routes of the heavens— and take a look at the God of Moses, and indeed I consider him a liar.’

جو کہ آسمان کے راستے ہیں اور اس طرح موسیٰ علیہ السلام کے خدا کو دیکھ لوں اور میرا تو خیال یہ ہے کہ موسیٰ علیہ السلام جھوٹے ہیں اور کوئی خدا نہیں ہے

आکाशों को سाधनों (और क्षत्रों) तक। फिर मूसा के पूज्य को झाँककर देखूँ। मैं तो उसे झूठा ही समझता हूँ।"

'asbāba s-samāwāti fa-'atṭali'a 'ilā 'ilāhi mūsā wa-'innī la-'azunnuhū kādhīban

وَكَذَلِكَ زُيْنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدُّ عَنِ السَّبِيلِ
وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

To Pharaoh was thus presented as decorous the evil of his conduct, and he was kept from the way [of Allah], and Pharaoh's stratagems only led him into ruin.

اور اسی طرح فرعون کے لئے اس کی بد عملی کو آراستہ کر دیا گیا اور اسے راستہ سے روک دیا گیا اور فرعون کی چالوں کا انجم سوائے ہلاکت اور تباہی کے کچھ نہیں ہے

इस प्रकार फ़िरअौन को लिए उसका दुष्कर्म सुहाना बना दिया गया और उसे मार्ग से रोक दिया गया। फ़िरअौन की चाल तो बस तबाही के सिलसिले में रही

*wa-ka-dhālika zuyyina li-fir‘awna sū‘u ‘amalihī wa-ṣudda ‘ani s-sabīli wa-mā
kaydu fir‘awna ‘illā fī tabābin*

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ
 الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾

And he who had faith said, 'O my people! Follow me, I will guide you to the way of rectitude.

اور جو شخص ایمان لے آیا تھا اس نے کہا کہ اے قوم والو میرا اتباع کرو تو میں تمھیں ہدایت کا راستہ دکھاسکتا ہوں

उस व्यक्ति ने, जो ईमान लाया था, कहा, "ऐ मेरी क़ौम के लोगो! मेरा अनुसरण करो, मैं तुम्हें भलाई का ठीक रास्ता दिखाऊँगा

wa-qāla lladhī 'āmana yā-qawmi ttabi'ūni 'ahdikum sabīla r-rashādi

يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ
 دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

O my people! This life of the world is only a [passing] enjoyment, and indeed the Hereafter is the abiding home.

قوم والو....۔ یاد رکھو کہ یہ حیات دنیا صرف چند روزہ لذت ہے اور ہمیشہ رہنے کا گھر صرف آخرت کا گھر ہے

ऐ मेरी क्रौम के लोगो! यह सांसारिक जीवन तो बस अस्थायी उपभोग है। निश्चय ही स्थायी रूप से ठहरनेका घर तो आखिरत ही है

*yā-qawmi 'innamā hādhihi l-ḥayātu d-dunyā matā 'un wa-'inna l-ākhirata hiya
 dāru l-qarāri*

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ
صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ

Whoever commits a misdeed shall not be requited except with its like, but whoever acts righteously, whether male or female, should he be faithful

جو بھی کوئی برائی کرے گا اسے ویسا ہی بدلتہ دیا جائے گا اور جو نیک عمل کرے گا چاہے وہ مرد ہو یا عورت بشرطیکہ صاحب ایمان بھی ہو

जिस किसी ने बुराई की तो उसे वैसा ही बदला मिलेगा, किन्तु जिस किसी ने अच्छा कर्म किया, चाहे वह पुरुष हो या स्त्री, किन्तु हो वह मोमिन,

man 'amila sayyi'atan fa-lā yujzā 'illā mithlahā wa-man 'amila šāliḥan min dhakarin 'aw 'unthā wa-huwa mu'minun

فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

{ ٤٠ }

—such shall enter paradise, provided therein without any reckoning.

انہیں جنت میں داخل کیا جائے گا اور وہاں بلی حساب رزق دیا جائے گا

तो ऐसे लोग जन्नत में प्रवेश करेंगे। वहाँ उन्हें बेहिसाब दिया जाएगा

fa-'ulā'ika yadkhulūna I-jannata yurzaqūna fīhā bi-ghayri hisābin

وَيَا قَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاهِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى
 النَّارِ ﴿٤١﴾

O my people! [Think,] what makes me invite you to deliverance while you invite me toward the Fire?

اور اے قوم وال آخر تمہیں کیا ہو گیا ہے کہ میں تمہیں نجات کی دعوت دے رہا ہوں اور تم مجھے جسم کی طرف دعوت دے رہے ہو

ऐ मेरी کँूम के लोगो! यह मेरे साथ क्या मामला है कि मैं तो तुम्हें मुक्ति की ओर बुलाता हूँ और तुम मुझे आग की ओर बुला रहे हो?

wa-yā-qawmi mā lī 'ad 'ūkum 'ilā n-najāti wa-tad 'ūnanī 'ilā n-nāri

تَدْعُونِي لَا كُفُرَ بِاللَّهِ وَأَشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
 وَأَنَا أَذْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَارِ ﴿٤٢﴾

You invite me to defy Allah and to ascribe to Him
 partners of which I have no knowledge, while I call
 you to the All-mighty, the All-forgiver.

تمہاری دعوت یہ ہے کہ میں خدا کا انکار کر دوں اور انہیں اس کا شریک بنادوں جن کا کوئی علم نہیں
 ہے اور میں تم کو اس خدا کی طرف دعوت دے رہا ہوں جو صاحب ہمت اور بہت زیادہ بخشنے والا ہے

तुम मुझे बुला रहे हो कि मैं अल्लाह के साथ कुफ़्र करूँ और उसके साथ उसे साझी ठहराऊँ
 जिसका मुझे कोई जान नहीं, जबकि मैं तुम्हें बुला रहा हूँ उसकी ओर जो प्रभुत्वशाली, अत्यन्त
 क्षमाशील है

*tad'ūnanī li-'akfura bi-llāhi wa-'ushrika bihī mā laysa lī bihī 'ilmun wa-'ana
 'ad'ūkum 'ilā l-'azīzi l-ghaffāri*

لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ

Undoubtedly, that to which you invite me has no invitation in the world nor in the Hereafter,

بیشک جس کی طرف تم دعوت دے رہے ہو وہ نہ دنیا میں پکارنے کے قابل ہے اور نہ آخرت میں

निस्संदेह तुम मुझे जिसकी ओर बुलाते हो उसके लिए न संसार में आमंत्रण है और न
आखिरत (परलोक) में

*lā jarama 'annamā tad 'ūnanī 'ilayhi laysa lahū da 'watun fī d-dunyā wa-lā fī l-
'ākhirati*

وَأَنَّ مَرَدَنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ
 النَّارِ ﴿٤٣﴾

and indeed our return will be to Allah, and indeed it is
 the profligates who will be inmates of the Fire.

اور ہم سب کی بازگشت بالآخر اللہ ہی کی طرف ہے اور زیادتی کرنے والے ہی دراصل جہنم والے ہیں

और یہ کی हमें लौटना भी अल्लाह ही की ओर है और यह कि जो मर्यादाही है, वही आग (में पड़नेवाले) वाले हैं

wa-'anna maraddanā 'ilā llāhi wa-'anna I-musrifīna hum 'aṣḥābu n-nāri

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفْوِضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ^ج
 إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾

Soon you will remember what I tell you, and I entrust my affair to Allah. Indeed Allah sees best the servants.'

پھر عنقریب تم اسے یاد کرو گے جو میں تم سے کہہ رہا ہوں اور میں تو اپنے معاملات کو پروردگار کے حوالے گزرا ہوں کہ بیشک وہ تمام بندوں کے حالات کا خوب دیکھنے والا ہے

अतः शीघ्र ही तुम याद करोगे, जो कुछ मैं तुमसे कह रहा हूँ। मैं तो अपना मामला अल्लाह को सौंपता हूँ। निस्सदेह अल्लाह की दृष्टि सब बन्दों पर है

*fa-sa-tadhkurūna mā 'aqūlu lakum wa-'ufawwiḍu 'amrī 'ilā llāhi 'inna llāha
 baṣīrun bi-l-'ibādi*

فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِالْبَلْ فِرْعَوْنَ
 سُوءُ الْعَذَابِ { ٤٥ }

Then Allah saved him from their evil schemes, while a terrible punishment besieged Pharaoh's clan:

تو اللہ نے اس مرد مومن کو ان لوگوں کی چالوں کے نقصانات سے بچالیا اور فرعون والوں کو بدترین عذاب نے ہمیر لیا

अन्ततः जो चाल वे चल रहे थे, उसकी बुराइयों से अल्लाह ने उसे बचा लिया और फिर औनियों को बुरी यातना ने आ घेरा;

fa-waqāhu llāhu sayyi'āti mā makarū wa-ḥāqa bi-'āli fir'awna sū'u l-'adhābi

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا صَلَوةٌ وَيَوْمَ نَقْوَمُ
 السَّاعَةُ أَذْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

the Fire, to which they are exposed morning and evening. And on the day when the Hour sets in Pharaoh's clan will enter the severest punishment.

وہ جہنم جس کے سامنے یہ ہر صبح و شام پیش کئے جاتے ہیں اور جب قیامت برپا ہوگی تو فرشتوں کو حکم ہو گا کہ فرعون والوں کو بدترین عذاب کی منزل میں داخل گردو

अर्थात् आग ने; जिसके सामने वे प्रातःकाल और सायंकाल पेश किए जाते हैं। और जिन दिन क्रियामत की घड़ी घटित होगी (कहा जाएगा), "फिर औन के लोगों को निकृष्ट तम यातना में प्रविष्टि कराओ!"

an-nāru yu 'raḍūna 'alayhā ghuduwwan wa-'ashiyyan wa-yawma taqūmu s-sā'atu 'adkhilū 'āla fir'awna 'ashadda l-'adhābi

وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الْضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُّغْنُونَ عَنَّا
نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾

When they argue in the Fire, the weak will say to those who were arrogant, ‘Indeed we used to follow you; so will you avail us against any portion of the Fire?’

اور اسی وقت کو یاد دلاوجب یہ سب جہنم کے اندر جھکڑے کریں گے اور کمزور لوگ مستکسر لوگوں سے ہمیں گے کہ ہم تمہاری پیروی کرنے والے تھے تو کیا تم جہنم کے کچھ حصہ سے بھی ہمیں پچاسکتے ہو اور ہمارے کام آسکتے ہو

और سوچو جبکہ وہ آگ کے بھیتر اک-دوسرا سے جنگل رہے ہوں گے، تو کمज़وڑ لوگ ان لوگوں سے، جو بड़ے بنते थे, कहेंगे, "हम तो तुम्हारे पीछे चलनेवाले थे। अब क्या तुम हमपर से आग का कुछ भाग हटा सकते हो?"

wa-'idh yataḥājjūna fī n-nāri fa-yaqūlu ḏ-ḍu 'afā'u li-ladhīna stakbarū 'innā kunnā lakum taba'an fa-hal 'antum mughnūna 'annā naṣīban mina n-nāri

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلُّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ
 بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

Those who were arrogant will say, ‘Indeed we are all [together] in it. Indeed Allah has judged between [His] servants.’

تو اسکبار کرنے والے کہیں گے کہ اب ہم سب کی منزل یہی ہے کہ اللہ بندوں کے درمیان فیصلہ
 نکرچکا ہے

वे लोग, जो बड़े बनते थे, कहेंगे, "हममें से प्रत्येक इसी में पड़ा है। निश्चय ही अल्लाह बन्दों
 के बीच फ़ैसला कर चुका।"

qāla lladhīna stakbarū 'innā kullun fīhā 'inna llāha qad ḥakama bayna I-ibādi

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ
يُخَفِّفُ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

**Those in the Fire will say to the keepers of hell,
'Supplicate your Lord to lighten for us [at least] a
day's punishment.'**

اس کے بعد جہنم میں رہنے والے جہنم کے خازنوں سے کہیں گے کہ اپنے پروردگار سے دعا کرو
کہ ایک ہی دن ہمارے عذاب میں تخفیف کر دے

जो लोग आग में होंगे वे जहन्नम के प्रहरियों से कहेंगे कि "अपने रब को पुकारो कि वह
हमपर से एक दिन यातना कुछ हल्की कर दे!"

*wa-qāla l-ladhīna fī n-nāri li-khazanati jahannama d'ū rabbakum yuhkaffif 'annā
yawman mina I-'adhabī*

قَالُوا أَوْلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى ح
قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

﴿ ٥ ﴾

They will say, 'Did not your apostles use to bring you manifest proofs?' They will say, 'Yes.' They will say, 'Then supplicate [Him] yourselves.' But the supplications of the faithless only go awry.

وہ جواب دیں گے کہ کیا تمہارے پاس تمہارے رسول ھی ہوئی نشانیاں لے کر سبھیں آئے تھے وہ لوگ کہیں گے کہ پیشک آئے تھے تو جواب ملے کا پھر تم خود ہی آواز دو حالانکہ کافروں کی آواز اور فریاد بیکار ہی ثابت ہو گی

वे कहेंगे, "क्या तुम्हारे पास तुम्हारे रसूल खुले प्रमाण लेकर नहीं आते रहे?" कहेंगे, "क्यों नहीं!" वे कहेंगे, "फिर तो तुम्हीं पुकारो।" किन्तु इनकार करनेवालों की पुकार तो बस भटककर ही रह जाती है

qālū 'a-wa-lam taku ta'tīkum rusulukum bi-l-bayyināti qālū balā qālū fa-d'ū wa-mā du'ā'u l-kāfirīna 'illā fī dalālin

إِنَّا لَنَصْرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُولُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾

Indeed We shall help Our apostles and those who have faith in the life of the world and on the day when the witnesses rise up

بیشک ہم اپنے رسول اور ایمان لانے والوں کی زندگانی دنیا میں بھی مدد کرتے ہیں اور اس دن بھی مدد کریں گے جب سارے گواہ اٹھ کر ٹرے ہوں گے

نिश्चय ही हम अपने रसूलों की और उन लोगों की जो ईमान लाए अवश्य सहायता करते हैं, सांसारिक जीवन में भी और उस दिन भी, जबकि गवाह खड़े होंगे

'innā la-nanṣuru rusulanā wa-ladhīna 'āmanū fī l-ḥayāti d-dunyā wa-yawma yaqūmu l-'ashhādu'

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ صَلَوةٌ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ
 سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

—the day when the excuses of the wrongdoers will not benefit them, and the curse will lie on them, and for them will be the ills of the [ultimate] abode.

جس دن ظالیمین کے لئے کوئی معذرت کا رگرنہ ہو گی اور ان کے لئے لعنت اور بدترین گھر ہو گا

जिस दिन ज़ालिमों को उनका उज्ज़ (सफ़ाई पेश करना) कुछ भी लाभ न पहुँचाएगा, बल्कि उनके लिए तो लानत है और उनके लिए बुरा घर है

*yawma lā yanfa 'u ẓ-ẓālimīna ma 'dhiratuhum wa-lahumu I-la 'natu wa-lahum
 sū'u d-dāri*

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 الْكِتَابَ { ٥٣ }

Certainly We gave Moses the guidance and We made
 the Children of Israel heirs to the Book,

اور یقینا ہم نے موسیٰ علیہ السلام کو ہدایت عطا کی اور بنی اسرائیل کو کتاب کا وارث بنایا ہے

مُوسَى کو بھی ہم مار्ग دی�ا چुکے ہیں، اور اس رائیل کی سन്തان کو ہم نے کیتاب کا
 عت्तराधیکاری بنایا،

wa-la-qad 'ātaynā mūsā l-hudā wa-'awrathnā banī 'isrā'īla l-kitāba

هُدًى وَذِكْرٍ لِّأُولَئِكَ الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

as a guidance and an admonition for those who possess intellect.

جو کتاب مجسمہ ہدایت اور صاحبانِ عقل کے لئے نصیحت کا سامان تھی

जो बुद्धि और समझवालों के लिए मार्गदर्शन और अनुस्मृति थी

hudan wa-dhikrā li-’ulī l-’albābi

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٥﴾

So be patient! Allah's promise is indeed true. And plead for [Allah's] forgiveness for your sin, and celebrate the praise of your Lord morning and evening.

لہذا آپ صبر کریں کہ اللہ کا وعدہ یقیناً برحق ہے اور یا پنے حق میں استغفار کرتے رہیں اور صبح و شام اپنے پروردگار کی حمد کی سبیح کرتے رہیں

अतः धैर्य से काम लो। निश्चय ही अल्लाह का वादा सच्चा है और अपने क़सूर की क्षमा चाहो और संध्या समय और प्रातः की घड़ियों में अपने रब की प्रशंसा की तसबीह करो

fa-ṣbir 'inna wa 'da llāhi ḥaqquṇ wa-staghfir li-dhanbika wa-sabbiḥ bi-ḥamdi rabbika bi-l-'ashiyyi wa-l-'ibkāri

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ
أَتَاهُمْ

Indeed those who dispute the signs of Allah without any authority that may have come to them —

بیشک جو لوگ خدا کی طرف سے آنے والی دلیل کے بغیر خدا کی نشانیوں میں بحث کرتے ہیں

जो लोग बिना किसी ऐसे प्रमाण के जो उनके पास आया हो अल्लाह की आयतों में झगड़ते हैं

'inna lladhīna yujādilūna fī 'āyāti llāhi bi-ghayri sultānin 'atāhum

إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَا هُمْ بِالْغَيْرِ حَافِظُونَ
بِاللَّهِ أَئِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

—there is only vanity in their breasts, which they will never satisfy. So seek the protection of Allah; indeed He is the All-hearing, the All-seeing.

ان کے دلوں میں بڑائی کے خیال کے علاوہ اور کچھ نہیں ہے اور وہ اس تک پہنچ بھی نہیں سکتے ہیں لہذا آپ خدا کی پناہ طلب ٿریں کہ وہی سب کی سنتے والا اور سب کے حالات کا دیکھنے والا ہے

उनके सीनों में केवल अहंकार है जिसके बाहर पहुँचनेवाले नहीं। अतः अल्लाह की शरण लो।
निश्चय ही वह सुनता, देखता है

*'inna lladhina yujādilūna fī 'āyāti llāhi bi-ghayri sultānin 'atāhum 'in fī šudūrihim
'illā kibrūn mā hum bi-bālighīhi fa-sta'idh bi-llāhi 'innahū huwa s-samī'u l-baṣīru*

لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

Surely the creation of the heavens and the earth is more prodigious than the creation of mankind, but most people do not know.

بیشک زمین و آسمان کا پیدا کر دینا لوگوں کے پیدا کر دینے سے کہیں زیادہ بڑا کام ہے لیکن لوگوں کی اکثریت یہ بھی نہیں جانتی ہے

निस्संदेह, आकाशों और धरती को पैदा करना लोगों को पैदा करने की अपेक्षा अधिक बड़ा (कठिन) काम है। किन्तु अधिकतर लोग नहीं जानते

*la-khalqu s-samāwāti wa-l-'arḍi 'akbaru min khalqi n-nāsi wa-lākinna 'akthara
n-nāsi lā ya 'lamūna*

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُونَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

The blind one and the seer are not equal, neither are those who have faith and do righteous deeds and the evildoing. Little is the admonition that you take!

اور یاد رکھو کہ اندھے اور بینا برابر نہیں ہو سکتے ہیں اور جو لوگ ایمان لائے اور انہوں نے نیک اعمال تکھے ہیں وہ بھی بدکاروں جیسے نہیں ہو سکتے ہیں مگر تم لوگ بہت کم نصیحت حاصل کرتے ہو

अंधा और आँखोंवाला बराबर नहीं होते, और वे लोग भी परस्पर बराबर नहीं होते जिन्होंने ईमान लाकर अच्छे कर्म किए, और न बुरे कर्म करनेवाले ही परस्पर बराबर हो सकते हैं। तुम होश से काम थोड़े ही लेते हो!

wa-mā yastawī l-`a'mā wa-l-baṣīru wa-l-ladhīna `āmanū wa-`amīlū ḫ-ṣāliḥāti wa-lā l-musī'u qalīlan mā tata dhakkarūna

إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

Indeed the Hour is bound to come; there is no doubt in it. But most people do not believe.

بیشک قیامت آنے والی ہے اور اس میں کسی شک کی گنجائش نہیں ہے لیکن لوگوں کی اکثریت اس بات پر ایمان نہیں رکھتی ہے

نیشچय ही क्रियामत की घड़ी आनेवाली है, इसमें कोई सन्देह नहीं। किन्तु अधिकतर लोग मानते नहीं

'inna s-sā'ata la-'ātiyatun lā rayba fīhā wa-lākinna 'akthara n-nāsi lā yu'minūna

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ جَإِنَّ الَّذِينَ
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

۶۰

Your Lord has said, 'Call Me, and I will hear you!'
Indeed those who are disdainful of My worship will
enter hell in utter humility.

اور تمہارے پورا دکار کا ارشاد ہے کہ مجھ سے دعا کرو میں قبول کروں گا اور یقیناً جو لوگ میری
عبادت سے اکٹتے ہیں وہ عنقریب ذلت کے ساتھ جہنم میں داخل ہوں گے

तुम्हारे रब ने कहा कि "तुम मुझे पुकारो, मैं तुम्हारी प्रार्थनाएँ स्वीकार करूँगा।" जो लोग मेरी
बन्दगी के मामले में घमड से काम लेते हैं निश्चय ही वे शीघ्र ही अपमानित होकर जहन्नम
में प्रवेश करेंगे

*wa-qāla rabbukumu d‘ūnī ‘astajib lakum ‘inna lladhīna yastakbirūna ‘an
‘ibādatī sa-yadkhulūna jahannama dākhirīna*

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ
جَمْبُرًا

It is Allah who made the night for you, that you may rest in it, and the day to provide visibility.

اللَّهُ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ
جَمْبُرًا

अल्लाह ही है जिसने तुम्हारे लिए रात (अंधकारमय) बनाई, तुम उसमें शान्ति प्राप्त करो और दिन को प्रकाशमान बनाया (ताकि उसमें दौड़-धूप करो) ।

allāhu lladhī ja 'ala lakumu l-layla li-taskunū fīhi wa-n-nahāra mubširan

إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

Indeed Allah is gracious to mankind, but most people do not give thanks.

بیشک وہ اپنے بندوں پر بہت زیادہ فضل و کرم کرنے والا ہے لیکن لوگوں کی اکثریت اس کا شکریہ ادا نہیں کرتی ہے

निस्संदेह अल्लाह लोगों के लिए बड़ा उदार अनुग्रहवाला हैं, किन्तु अधिकतर लोग कृतज्ञता नहीं दिखाते

'inna Ilāha la-dhū faḍlin 'alā n-nāsi wa-lākinna 'akthara n-nāsi lā yashkurūna

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ صَدِيقُ
 فَإِنَّمَا تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾

That is Allah, your Lord, the creator of all things, there
is no god except Him. Then where do you stray?

وہی تمہارا پروردگار ہے جو ہر شے کا خالق ہے اور اس کے علاوہ کوئی خدا نہیں ہے تو تم کدھر بکے
جار ہے ہو

वह है अल्लाह, तुम्हारा रब, हर चीज़ का पैदा करनेवाला! उसके सिवा कोई पूज्य-प्रभु नहीं।
फिर तुम कहाँ उलटे फिरे जा रहे हो?

*dhālikumu llāhu rabbukum khāliqu kulli shay'in lā 'ilāha 'illā huwa fa-'annā
tu'fakūna*

كَذِلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بَايَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

﴿٦٣﴾

**Thus are made to stray those who are used to
impugning the signs of Allah.**

اسی طرح وہ لوگ بہکائے جاتے ہیں جو اللہ کی نشانیوں کا انکار کر دیتے ہیں

इसी प्रकार वे भी उलटे फिरे जाते थे जो अल्लाह की निशानियों का इनकार करते थे

ka-dhālika yu'faku lladhīna kānū bi-'āyāti llāhi yajħadūna

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
وَصَوَرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ

It is Allah who made the earth an abode for you, and
the sky a canopy, and He formed you and perfected
your forms,

اللہ ہی وہ ہے جس نے تمہارے لئے زمین کو مستقر اور آسمان کو عمارت قرار دیا ہے اور تمہاری
صورت کو بہترین صورت بنایا ہے

अल्लाह ही है जिसने तुम्हारे लिए धरती को ठहरने का स्थान बनाया और आकाश को एक
भवन के रूप में बनाया, और तुम्हें रूप दिए तो क्या ही अच्छे रूप दिए,

*allāhu lladhī ja‘ala lākumu l-’arḍa qarāran wa-s-samā’ a binā’ an wa-
ṣawwarakum fa-’aḥsana ṣuwarakum*

وَرَزَقْكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ جُذِلْكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ صَلَّى فَتَبَارَكَ
 اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

and provided you with all the good things. That is Allah, your Lord! Blessed is Allah, Lord of all the worlds!

اور تمہیں پاکیزہ رزق عطا کیا ہے۔ وہی تمہارا پروردگار ہے تو عالمین کا پالنے والا کس قدر برکتوں کا مالک ہے

और تुम्हें اچ्छी पाक چीज़ों की روज़ी दी। वह है अल्लाह, तुम्हारा रब। तो बड़ी बरकतवाला है अल्लाह, सारे संसार का रब

wa-razaqakum mina t-tayyibāti dhālikumu llāhu rabbukum fa-tabāraka llāhu rabbu I-`ālamīna

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
 الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {٦٥}

He is the Living One, there is no god except Him. So supplicate Him, putting exclusive faith in Him. All praise belongs to Allah, Lord of all the worlds.

وہ ہمیشہ زندہ رہنے والا ہے اس کے علاوہ کوئی خدا نہیں ہے لہذا تم لوگ اخلاص دین کے ساتھ اس کی عبادت کرو کہ ساری تعریف اسی عالمیں کے پالنے والے خدا کے لئے ہے

वह जीवन्त है। उसके सिवा कोई पूज्य-प्रभु नहीं। अतः उसी को पुकारो, धर्म को उसी के लिए विशुद्ध करके। सारी प्रशंसा अल्लाह ही के लिए है, जो सारे संसार का रब है

huwa I-ḥayyu lā 'ilāha 'illā huwa fa-d'ūhu mukhlisīna lahu d-dīna I-ḥamdu li-llāhi rabbi I-‘ālamīna

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ

Say, ‘I have been forbidden to worship those whom you invoke besides Allah,

آپ کہہ دیجئے کہ مجھے اس بات سے منع کیا گیا ہے کہ میں ان کی عبادت کروں جنہیں تم خدا کو چھوڑ کر پرسش کے قابل بنائے ہوئے ہو

कह दो, "मुझे इससे रोक दिया गया है कि मैं उनकी बन्दगी करूँ जिन्हें अल्लाह से हटकर पुकारते हो,

qul 'innī nuhītu 'an 'a'buda lladhīna tad'ūna min dūni llāhi

لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَّبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

since there have come to me manifest proofs from my Lord, and I have been commanded to submit to the Lord of all the worlds.

جب کہ میرے پاس کھلی ہوئی نشانیاں آچکی ہیں اور مجھے حکم دیا گیا ہے کہ میں رب العالمین کا اطاعت گزار بندہ رہوں

जबकि मेरे पास मेरे रब की ओर से खुले प्रमाण आ चुके हैं। मुझे तो हुक्म हुआ है कि मैं सारे संसार के रब के आगे नतमस्तक हो जाऊँ।" -

Iammā jā'aniya I-bayyinātu min rabbī wa-'umirtu 'an 'uslima li-rabbi I-ālamīna

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلْقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا

It is He who created you from dust, then from a drop of [seminal] fluid, then from a clinging mass, then He brings you forth as infants,

وہی خدا ہے جس نے تم کو مٹی سے پیدا کیا پھر نطفہ سے پھر جئے ہوئے خون سے پھر تم کو بچہ بنانے کے باہر لاتا ہے

वही है जिसने तुम्हें मिट्टी से पैदा, फिर वीर्य से, फिर रक्त के लोथड़े से; फिर वह तुम्हें एक बच्चे के रूप में निकालता है,

huwa lladhī khalaqakum min turābin thumma min nuṭfatin thumma min 'alaqatin thumma yukhrijukum ṭiflan

ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ
 يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ صَلَوةٍ

then [He nourishes you] so that you may come of age,
 then that you may become aged —though there are
 some of you who die earlier—

پھر زندہ رکھتا ہے کہ تو انائیوں کو پہنچو پھر بوڑھے ہو جاؤ اور تم میں سے بعض کو پہلے ہی اٹھالیا جاتا ہے

فیر (تुम्हें بढ़اتा है) ताकि अपनी प्रौढ़ता को प्राप्ति हो, फिर मुहल्लत देता है कि तुम बुढ़ापे को पहुँचो - यद्यपि तुममें से कोई इससे पहले भी उठा लिया जाता है -

*thumma li-tablughū 'ashuddakum thumma li-takūnū shuyūkhan wa-minkum
 man yutawaffā min qablu*

وَلِتَبْلُغُوا أَجَالًا مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

and that you may complete a specified term, and so
that you may apply reason.

اور تم کو اس لئے زندہ رکھتا ہے کہ اپنی مقررہ مدت کو پہنچ جاؤ اور شاید تمہیں عقل بھی آجائے

और یہ اس لیए کرتا ہے کہ تुम اک نیyat اور ادیت تک پہنچ جاؤ اور اسے اس لیए ہے
کہ تुم سامنے

wa-li-tablughū 'ajalan musamman wa-la 'allakum ta 'qilūna

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
 لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

It is He who gives life and brings death. So when He decides on a matter, He just says to it, ‘Be!’ and it is.

وہی وہ ہے جو حیات بھی دیتا ہے اور موت بھی دیتا ہے پھر جب کسی بات کا فیصلہ کر لیتا ہے تو اس سے کہتا ہے کہ ہو جا اور وہ ہو جائی ہے

वही है जो जीवन और मृत्यु देता है, और जब वह किसी काम का फ़ैसला करता है, तो उसके लिए बस कह देता है कि 'हो जा' तो वह हो जाता है

huwa lladhī yuḥyī wa-yumītu fa-'idhā qaḍā 'amran fa-'innamā yaqūlu lahū kun fa-yakūnu

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّى
يُصْرَفُونَ ﴿٦٩﴾

Have you not regarded those who dispute the signs of Allah, where they are being led away [from Allah's way]?

کیا تم نے ان لوگوں کو نہیں دیکھا ہے جو آیاتِ اللہ کے بارے میں جھگڑا کرتے ہیں آخر یہ کہاں بھسلتی پھلے جارہے ہیں

क्या तुमने उन लोगों को नहीं देखा जो अल्लाह की आयतों के बारे में झगड़ते हैं, वे कहाँ फिरे जाते हैं?

'a-lam tara 'ilā lladhīna yujādilūna fī 'āyāti llāhi 'annā yuṣrafūna

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا صَلَّى
 فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

—Those who deny the Book and what we have sent with Our apostles. Soon they will know

جن لوگوں نے کتاب اور ان باتوں کی تکذیب کی جن کو دے کہ ہم نے پیغمبروں کو بھیجا تھا
 اپنیں عنقریب اس کا انجام معلوم ہو جائے گا

जिन लोगों ने किताब को झुठलाया और उसे भी जिसके साथ हमने अपने रसूलों को भेजा था।
 तो शीघ्र ही उन्हें मालूम हो जाएगा

*alladhīna kadhdhabū bi-l-kitābi wa-bi-mā 'arsalnā bihī rusulanā fa-sawfa
 ya 'lamūna*

إِذ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْجَبُونَ

{٧١}

when, [with] iron collars around their necks and chains, they are dragged

جب ان کی گردنوں میں طوق اور زنجیریں ڈالی جائیں گی اور انہیں کھینچا جائے گا

जबकि तौँक उनकी गरदनों में होंगे और ज़ंजीरें (उनके पैरों में)

'idhi l-'aghlālu fī 'a'nāqihim wa-s-salāsilu yusḥabūna

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾

into scalding waters and then set aflame in the Fire.

گرم پانی میں اور اس کے بعد جہنم میں جھونک دیا جائے گا

वे खौलते हुए पानी में घसीटे जाएँगे, फिर आग में झाँक दिए जाएँगे

fī I-ḥamīmi thumma fī n-nāri yusjarūna

۷۳ ﴿ ۷۳ ﴾

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ

Then they will be told, ‘Where are those you used to take as partners

پھر یہ کہا جائے گا کہ اب وہ کہاں ہیں جنہیں تم شریک بنایا کرتے تھے

फिर उनसे कहा जाएगा, "कहाँ हैं वे जिन्हें प्रभुत्व में साझी ठहराकर तुम अल्लाह के सिवा पूजते थे?"

thumma qīla lahum 'ayna mā kuntum tushrikūna

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلَّوْا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو
 مِنْ قَبْلٍ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

besides Allah? They will say, ‘They have forsaken us. Rather, we did not invoke anything before.’ That is how Allah leads astray the faithless.

خدا کو چھوڑ کر... تو وہ لوگ جواب دیں گے کہ وہ ہم کو چھوڑ کر گم ہو گئے بلکہ ہم اس کے پہلے گھسی کو نہیں پکارا کرتے تھے اور اللہ اسی طرح کافروں کو گمراہی میں چھوڑ دیتا ہے

वे कहेंगे, "वे हमसे गुम होकर रह गए, बल्कि हम इससे पहले किसी चीज़ को नहीं पुकारते थे।" इसी प्रकार अल्लाह इनकार करनेवालों को भटकता छोड़ देता है

min dūni llāhi qālū ḥallū 'annā bal lam nakun nad'ū min qablu shay'an ka-dhālika yuḍillu llāhu I-kāfirīna

ذَلِكُم بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
 وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ {٧٥}

'That is because you used to exult unduly on the earth
 and because you used to walk exultantly.'

یہ سب اس بات کا نتیجہ ہے کہ تم لوگ زمین میں پاٹل سے خوش ہوا کرتے تھے اور اکٹر کر چلا کرتے تھے

"यह इसलिए कि तुम धरती में नाहक मग्न थे और इसलिए कि तुम इतराते रहे हो

dhālikum bi-mā kuntum tafrahūna fī l-'arḍi bi-ghayri l-haqqi wa-bi-mā kuntum tamrahūna

اَدْخُلُوا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا صَلَّى قِبْلَسَ مَثْوَى
 الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

Enter the gates of hell, to remain in it [forever].’ Evil is the [final] abode of the arrogant.

اب جہنم کے دروازوں سے داخل ہو جاؤ اور اسی میں ہمیشہ رہو کہ اکٹنے والوں کا ٹھکانا بہت ارا
 ہے

प्रवेश करो जहन्नम के द्वारों में, उसमे सदैव रहने के लिए।" अतः बहुत ही बुरा ठिकाना है
 अहंकारियों का!

udkhulū 'abwāba jahannama khālidīna fīhā fa-bi'sa mathwā l-mutakabbirīna

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي
نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّفَيْنَكَ فَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

**So be patient! Allah's promise is indeed true. Whether
We show you a part of what We promise them, or
take you away [before that], [in any case] they will be
brought back to Us.**

اب آپ صبر کریں کہ خدا کا وعدہ بالکل سچا ہے پھر یا تو ہم جن باتوں کی دھمکی دے رہے ہیں ان میں سے کچھ آپ کو دکھلادیں گے یا آپ کو پہلے ہی اٹھائیں گے تو بھی وہ سب پلٹا کر یہیں لائے جائیں گے

अतः धैर्य से काम लो। निश्चय ही अल्लाह का वादा सच्चा है। तो जिस चीज़ की हम उन्हें धमकी दे रहे हैं उसमें से कुछ यदि हम तुम्हें दिखा दें या हम तुम्हे उठा लें, हर हाल में उन्हें लौटना तो हमारी ही ओर है

*fa-ṣbir 'inna wa 'da llāhi ḥaqqun fa-'immā nuriyannaka ba 'da lladhī na 'iduhum
'aw natawaffayannaka fa-'ilaynā yurja 'ūna*

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْهُمْ مَّنْ قَصَصْنَا
عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ قَلَّ

Certainly We have sent apostles before you. Of them are those We have recounted to you, and of them are those We have not recounted to you.

اور ہم نے آپ سے پہلے بھی بہت سے رسول بھیجے ہیں جن میں سے بعض کا تذکرہ آپ سے کیا ہے اور بعض کا تذکرہ بھی ہمیں کیا ہے

ہم تुम سے پہلے کیتنے ही رسول भेज चुके हैं। उनमें से कुछ तो वे हैं जिनके वृत्तान्त का उल्लेख हमने तुम سे किया है और उनमें ऐसे भी हैं जिनके वृत्तान्त का उल्लेख हमने तुम سे नहीं किया।

wa-la-qad 'arsalnā rusulan min qablika minhum man qaṣaṣnā 'alayka wa-minhum man lam naqṣuṣ 'alayka

وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ج

An apostle may not bring any sign except by Allah's permission.

اور کسی رسول کے امکان میں یہ بات نہیں ہے کہ خدا کی اجازت کے بغیر کوئی مجذہ لے آئے

کیسی رسول کو بھی یہ سامर्थی پ्राप्त نہ تھی کہ وہ اللہ کی انुज्ञا کے بिना کوئی نیشانی لے آئے।

wa-mā kāna li-rasūlin 'an ya'tiya bi-'āyatin 'illā bi-'idhni llāhi

فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ
 الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

Hence when Allah's edict comes, judgment is made with justice, and it is thence that the falsifiers become losers.

پھر جب حکم خدا آگیا تو حق کے ساتھ فیصلہ کر دیا گیا اور اس وقت اہل باطل ہی خسارہ میں رہے

फिर जब अल्लाह का आदेश आ जाता है तो ठीक-ठीक फैसला कर दिया जाता है। और उस समय झूठवाले घाटे में पड़ जाते हैं

fa-'idhā jā'a 'amru llāhi quḍiya bi-l-ḥaqqa wa-khasira hunālika l-mubṭilūna

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا
تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

It is Allah who created the cattle for you that you may ride some of them, and some of them you eat;

اللَّهُ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا
تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

اللَّهُ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا
تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

allāhu lladhī ja‘ala lakumu l-an‘āma li-tarkabū minhā wa-minhā ta’kulūna

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي
 صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

and there are [numerous] uses in them for you, and
 that over them you may satisfy any need that is in
 your breasts, and you are carried on them and on
 ships.

اور تمہارے لئے ان میں بہت سے منافع ہیں اور اس لئے بھی کہ تم ان کے ذریعہ اپنی دلی مرادوں
 تک پہنچ سکو اور تمہیں ان جانوروں پر اور کشتیوں پر سوار کیا جاتا ہے

उनमें तुम्हारे लिए और भी फ़ायदे है - और ताकि उनके द्वारा तुम उस आवश्यकता की पूर्ति
 कर सको जो तुम्हारे सीनों में हो, और उनपर भी और नौकाओं पर भी सवार होते हो

*wa-lakum fīhā manāfi‘ u wa-li-tablughū ‘alayhā ḥājatan fī šudūrikum wa-‘alayhā
 wa-‘alā l-fulkī tuḥmalūna*

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنَكِّرُونَ ﴿٨١﴾

He shows you His signs. So which of the signs of Allah do you deny?

اور خدا تمہیں اپنی نشانیاں دکھلاتا ہے تو تم اس کی کس کس نشانی سے انکار کرو گے

और وہ تुम्हें اپنी نیشنیयाँ دی�اتا ہے۔ آखیر تुम اللہ کی کوئن-سی نیشنی کو نہीं پہچانتے؟

wa-yurīkum 'āyātihi fa-'ayya 'āyāti llāhi tunkirūna

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

Have they not travelled over the land so that they may observe how was the fate of those who were before them

کیا ان لوگوں نے زمین میں سیر نہیں کی ہے کہ دیکھتے کہ ان سے پہلے والوں کا انجام کیا ہوا ہے

फिर क्या वे धरती में चले-फिरे नहीं कि देखते कि उन लोगों का कैसा परिणाम हुआ, जो उनसे पहले गुज़र चुके हैं।

'a-fa-lam yasirū fī l-'arḍi fa-yanzurū kayfa kāna 'āqibatu lladhīna min qablihim

كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا
أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

They were more numerous than them and were greater [than them] in power and with respect to the effects [they left] in the land. But what they used to earn did not avail them.

جو ان کے مقابلہ میں اکثریت میں تھے اور زیادہ طاقتور بھی تھے اور زمین میں آثار کے مالک تھے لیکن جو کچھ بھی کمایا تھا کچھ کام نہ آیا اور بتلائے عذاب ہو گئے

वे उनसे अधिक थे और शक्ति और अपनी छोड़ी हुई निशानियों की दृष्टि से भी बढ़-चढ़कर थे। किन्तु जो कुछ वे कमाते थे, वह उनके कुछ भी काम न आया

kānū 'akthara minhum wa-'ashadda quwwatan wa-'āthāran fī l-'arḍi fa-mā 'aghnā 'anhūm mā kānū yaksibūna

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ
مِّنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

﴿٨٣﴾

When their apostles brought them manifest proofs,
they exulted in the knowledge they possessed, and
they were besieged by what they used to deride.

پھر جب ان کے پاس رسول معجزات لے کر آئے تو اپنے علم کی غنپر ناز کرنے لگے اور نتیجہ میں جس بات کا مذاق اڑا رہے تھے اسی نے انہیں اپنے حیرے میں لے لیا

फिर जब उनके रसूल उनके पास स्पष्ट प्रमाणों के साथ आए तो जो ज्ञान उनके अपने पास था वे उसी पर मग्न होते रहे और उनको उसी चीज़ ने आ घेरा जिसका वे परिहास करते थे

*fa-lammā jā'athum rusuluhum bi-l-bayyināti fariḥū bi-mā 'indahum mina l-'ilmi
wa-ḥāqa bihim mā kānū bihī yastahzi' ūna*

فَلَمَّا رَأُوا بِأَسْنَانَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا
كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

**Then, when they sighted Our punishment, they said,
‘We believe in Allah alone, and disavow what we
used to take as His partners.’**

پھر جب انہوں نے ہمارے عذاب کو دیکھا تو کہنے لگے کہ ہم خداۓ یکتا پر ایمان لائے ہیں اور جن
باتوں کا شرک کیا کرتے تھے سب کا انکار کر رہے ہیں

فیر جب انہوں نے ہماری یاتنا دेखی تو کہنے لگے, "ہم ایمان لاءِ الہ لہ پر جو اکے لہ
ہیں اور ہم کا انکار کیا جیسے ہم ہم کا ساڈھی ٹھہراتے ہیں!"

*fa-lammā ra ’aw ba ’sanā qālū ’āmannā bi-llāhi wa-hdahū wa-kafarnā bi-mā
kunnā bihī mushrikīna*

فَلَمْ يَكُنْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا صَلَّى اللَّهِ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ
 الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

But their faith was of no benefit to them when they sighted Our punishment —Allah's precedent which has passed among His servants, and it is thence that the faithless will be losers.

تو عذاب کے دیکھنے کے بعد کوئی ایمان کام آنے والا نہیں تھا کہ یہ اللہ کا مستقل طریقہ ہے جو اس کے بندوں کے بارے میں گزر چکا آہے اور اسی وقت کافر خسارہ میں بنتلا ہو جاتے ہیں

کین्तु انکا ایمان انکو کوچ بھی لाभ نہیں پہنچا سکتا تھا جبکہ انہوں نے ہماری یاتنا کو دیکھ لی�ا - یہی اللہ کی ریتی ہے، جو ٹسکے بندوں میں پہلے سے چلی آई ہے - اور ٹس سमیکار کرنے والے گھاتے میں پड़کر رہے

*fa-lam yaku yanfa 'uhum 'imānuhum lammā ra'aw ba'sanā sunnata llāhi llatī
 qad khalat fī 'ibādihī wa-khasira hunālika I-kāfirūna*

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

O' Allāh send Your blessings on Muhammad
and the family of Muhammad.

اے اللہ! رحمت فرم احمد وآل (ع) محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख

allahumma salli `ala muhammadin wa ali muhammadin

Please recite
Sūra E Fātiḥa
for
ALL MARHUMEEN

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com

Kindly recite Sura E Fatiha for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.